

รสอุบล วีระชัยรัตน์ : กลวิธีการปฏิเสธเป็นภาษาอังกฤษของนักศึกษาชาวไทยและชาวจีน
ระดับบัณฑิตศึกษา: การศึกษาข้ามวัฒนธรรม (REFUSAL STRATEGIES IN ENGLISH
BY THAI AND CHINESE GRADUATE STUDENTS: A CROSS-CULTURAL STUDY)
อาจารย์ที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์ ดร.อัญชลี วรรณรักษ์, 217 หน้า

เนื่องจากการใช้ภาษาอังกฤษในฐานะภาษานานาชาติเพิ่มมากขึ้นเพื่อการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมในการศึกษาระดับอุดมศึกษาทั้งในประเทศไทยและประเทศจีน รวมไปถึงธรรมชาติในการทำให้เสียหน้าของวัฒนธรรมการปฏิเสธ งานวิจัยนี้ได้ศึกษาและเปรียบเทียบการใช้กลวิธีการปฏิเสธเป็นภาษาอังกฤษของนักศึกษาชาวไทยและชาวจีนระดับบัณฑิตศึกษาในสถานการณ์เชิงวิชาการ ผู้เข้าร่วมงานวิจัยนี้คือนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาชาวไทยจำนวน 60 คน ซึ่งประกอบไปด้วยนักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามเป็นภาษาไทยจำนวน 30 คนและเป็นภาษาอังกฤษจำนวน 30 คน และนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาชาวจีนจำนวน 60 คน ซึ่งประกอบไปด้วยนักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามเป็นภาษาจีนจำนวน 30 คนและเป็นภาษาอังกฤษจำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยนี้คือแบบสอบถามชนิดเติมเต็มบทสนทนาและการสัมภาษณ์เพื่อติดตามผล แบบสอบถามชนิดเติมเต็มบทสนทนาประกอบไปด้วย 12 สถานการณ์ ซึ่งแบ่งออกเป็นสถานการณ์การปฏิเสธคำเชิญ 3 สถานการณ์ คำขอร้อง 3 สถานการณ์ ข้อเสนอ 3 สถานการณ์ และคำแนะนำ 3 สถานการณ์ คำตอบจากแบบสอบถามทั้งหมดถูกนำมาเข้ารหัสตามกลวิธีการปฏิเสธของบีบี ทาคาฮาชิ และยูลิส-เวลท์ซ (1990) ข้อมูลที่เข้ารหัสแล้วถูกนำมาวิเคราะห์หาความถี่ มีการใช้การทดสอบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่มที่มีความเป็นอิสระต่อกันเพื่อหาความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญระหว่างกลุ่มนักศึกษาชาวไทยที่ตอบแบบสอบถามเป็นภาษาไทยและเป็นภาษาอังกฤษ กลุ่มนักศึกษาชาวจีนที่ตอบแบบสอบถามเป็นภาษาจีนและเป็นภาษาอังกฤษ และกลุ่มนักศึกษาชาวไทยและชาวจีนที่ตอบแบบสอบถามเป็นภาษาอังกฤษ นอกจากนี้ยังมีการศึกษาเนื้อหาของกลวิธีการปฏิเสธด้วยผลการวิจัยมีดังต่อไปนี้

1. กลุ่มนักศึกษาชาวไทยที่ตอบแบบสอบถามเป็นภาษาไทยและเป็นภาษาอังกฤษ กลุ่มนักศึกษาชาวจีนที่ตอบแบบสอบถามเป็นภาษาจีนและเป็นภาษาอังกฤษ และกลุ่มนักศึกษาชาวไทยและชาวจีนที่ตอบแบบสอบถามเป็นภาษาอังกฤษ มีความเหมือนมากกว่าความแตกต่างในการใช้กลวิธีการปฏิเสธ โดยเฉพาะในกลุ่ม ‘คำกล่าวให้เหตุผล’ และ ‘คำกล่าวขอโทษ’

2. พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญระหว่างกลุ่มนักศึกษาชาวไทยที่ตอบแบบสอบถามเป็นภาษาไทยและเป็นภาษาอังกฤษในการใช้ ‘คำกล่าวปฏิเสธอย่างตรงไปตรงมา’ ‘คำเต็มช่วงเจียบ’ ‘คำกล่าวแสดงสามารถเชิงลบ’ ‘คำกล่าวตอบรับในอนาคต’ ‘คำกล่าวแสดงความรู้สึกเชิงบวก’ ‘คำกล่าวให้เหตุผล’ ‘คำกล่าวขอโทษ’ และ ‘คำกล่าวขอราน’
3. สำหรับกลุ่มนักศึกษาชาวจีนที่ตอบแบบสอบถามเป็นภาษาจีนและเป็นภาษาอังกฤษ พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญในการใช้ ‘คำกล่าวแสดงความรู้สึกเชิงบวก’ ‘คำกล่าวขอบคุณ’ ‘คำกล่าวเสนอทางเลือกอื่น’ ‘คำกล่าวปฏิเสธอย่างตรงไปตรงมา’ ‘คำกล่าวตอบรับในอนาคต’ ‘คำกล่าวให้เหตุผล’ และ ‘คำกล่าวคัดค้านการให้คำตอบ’
4. ระหว่างกลุ่มนักศึกษาชาวไทยและชาวจีนที่ตอบแบบสอบถามเป็นภาษาอังกฤษ พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญในการใช้ ‘คำกล่าวขอโทษ’ ‘คำกล่าวขอบคุณ’ ‘คำกล่าวแสดงความสามารถเชิงลบ’ ‘คำกล่าวแสดงความรู้สึกเชิงบวก’ ‘คำกล่าวเสนอทางเลือกอื่น’ ‘คำกล่าวปฏิเสธอย่างตรงไปตรงมา’ และ ‘คำกล่าวตอบรับในอนาคต’

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการใช้กลวิธีการปฏิเสธ ได้แก่ สถานะของผู้สนทนา วัฒนธรรมของภาษาที่หนึ่ง ธรรมชาติของสถานการณ์ ความรู้ความสามารถในการใช้ภาษาที่สอง และการสอนในห้องเรียน ผลการวิจัยนี้นอกจากจะเป็นประโยชน์ต่อการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมแล้ว ยังได้เสนอแนวทางในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษานานาชาติอีกด้วย

ROTUBON WEERACHAIRATTANA : REFUSAL STRATEGIES IN
ENGLISH BY THAI AND CHINESE GRADUATE STUDENTS: A
CROSS-CULTURAL STUDY. THESIS ADVISOR :
ASSOC. PROF. ANCHALEE WANNARUK, Ph.D., 217 PP.

REFUSAL STRATEGIES/THAI/CHINESE/CROSS-CULTURAL PRAGMATICS

Due to the increasing use of English as an International Language (EIL) in cross-cultural communication in Thai and Chinese higher education as well as the face-threatening nature of a speech act of refusal, the present study primarily investigated and compared the use of refusal strategies in English by Thai and Chinese graduate students in an academic setting. The participants were 60 Thai graduate students, 30 responding in Thai (TTs) and 30 responding in English (TEs) and 60 Chinese graduate students, 30 responding in Chinese (CCs) and 30 responding in English (CEs). The research instruments were the Discourse Completion Task (DCT) and a follow-up interview. The DCT included 12 situations which could be categorized into three invitations, three requests, three offers, and three suggestions. All DCT responses were coded based on the classification of refusals developed by Beebe, Takahashi, and Uliss-Weltz (1990). The coded data were analyzed in terms of frequency. The independent-samples t-test was performed to find significant differences between TTs and TEs, CCs and CE, and TEs and CE. The content of the strategies was also investigated. The findings are as follows:

1. There were more similarities than differences between TTs and TEs, CCs and CE, TEs and CE, notably in the categories for 'Explanation' and 'Regret'.

2. Significant differences between TTs and TEs were found in the use of ‘No’, ‘Pause filler’, ‘Negative ability’, ‘Future acceptance’, ‘Positive feeling’, ‘Explanation’, ‘Regret’, and ‘Insistence’.
3. For CCs and CEs, significant differences were found in the use of ‘Positive feeling’, ‘Gratitude’, ‘Alternative’, ‘No’, ‘Future acceptance’, ‘Explanation’, and ‘Postponement’.
4. For TEs and CEs, significant differences were found in the use of ‘Regret’, ‘Gratitude’, ‘Negative ability’, ‘Positive feeling’, ‘Alternative’, ‘No’, and ‘Future acceptance’.

Possible factors influencing these strategies were the status of the interlocutor, L1 culture, the nature of the situation, L2 proficiency, and classroom instruction. These findings not only contribute to cross-cultural communication, but also provide pedagogical implications for the learning and teaching of EIL.

School of Foreign Languages

Academic Year 2014

Student's Signature _____

Advisor's Signature _____